

plutselig en svak brumming, som etter hvert blir sterkere, inne fra skogen tett ved elvekanten. Jeg stopper brått, hånden som fører stangen stivner til, det risler kaldt nedover ryggen av uforfalsket, primitiv redsel. Det brummer igjen, sterkere, jeg står dørgende stille, så gir det et kort, arrig snøft der inne — så er det vakk, ikke en lyd mere.

Jeg vasser videre, så begynner jeg å le av meg selv, bymannen i meg som ikke tror på skrømt, som kan forklare alt, kommer frem i meg. Hoho, hadde du nu vært langt oppe i Vassfaret ensteds, kunne du ha spunnet en delig ende om dette, om et møte med bjørn — men her i stakkars, fredelige Nordmarka? Anei, «det» var nok bare e ku som var blitt igjen i skogen om natten, eller e bikje som reket rundt. Å, bymannen hadde så mange troendes forklaringer på hendelsen, men da en frosk plumpet ut i elven met et stort plask lenger nede, gjorde han allikevel et ufrivillig byks han og.

Jeg fisker meg videre nedover, og kommer i grålysningen frem til dammen ved Saga. Det er begynt å trekke kaldt nordenfra ned elvefaret og bjerken inne på bredden svaier i blessten. Jeg skifter flue og kommer meg ut på løpelensen så jeg får vinden i ryggen. Her biter ørreten kjapt, nesten for hvert kast slår en lubben, litten fisk etter, men huttetu hvor nordenvinden er isnende kald. De våte hendene blir så valne at det er vanskelig å få berget fisken inn, jeg mister mange. Men hva skal en gjøre, den slår som besatt etter fluen, og jeg blir stående til hendene er stive og følelssløse. Jeg må gi det opp, det er ikke råd lenger å få fisken av kroken. Så stabber jeg inn mot land, setter på sprang oppover for å få varme i krop-

pen og kommer inn i den lune skogen.

Jeg rasker sammen noe tørt vindfang og får opp varme, jeg lager et Sankt Hansbluss av tynn kvist og stikker hendene rett inni, det svir og gjør ondt, men det varmer og er godt allikevel, jeg snur ryggen til og baker meg inntil morgen. Varme — varme.

Solen kommer, lyset står først høyt oppi åsen, det kommer nedover åssiden og de første strålene treffer ansiktet som kjærtetegn av en bløt, varm hånd. Nu kan jeg legge meg og sove. Jeg bryter granbar og legger i en lun grop, slenger meg nedpå, får sekken under hodet og jakken over skuldrene. Under hattebremmen gløtter jeg over mot østhimmelen, der flimrer alt i lys og varme, godt, godt — så sovner jeg der i morgensolen.

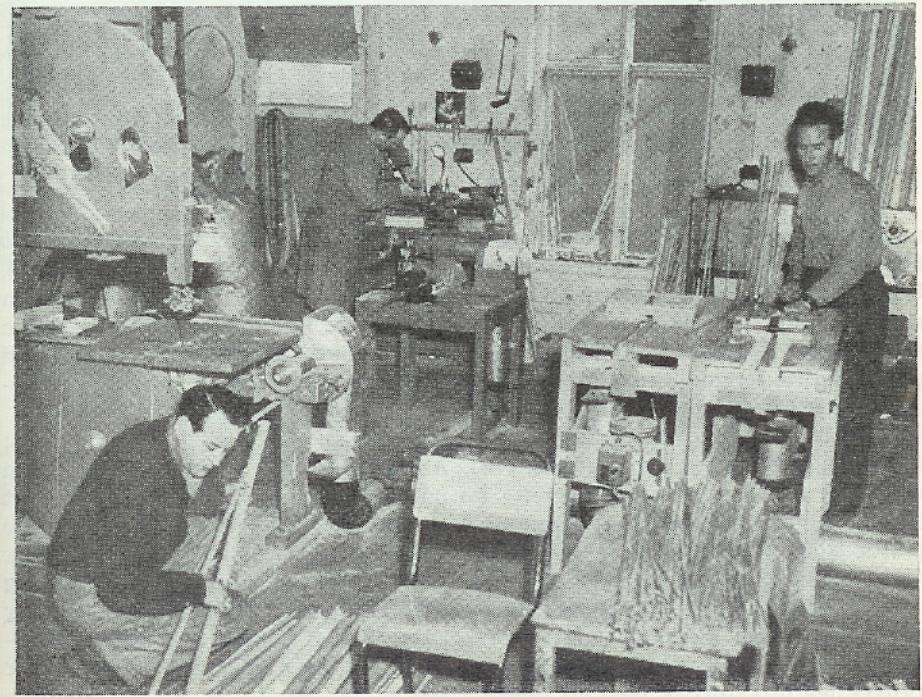
Hvordan en splitcanestang blir til

Vi er nu blitt selvhjulpne når det gjelder fluestenger.

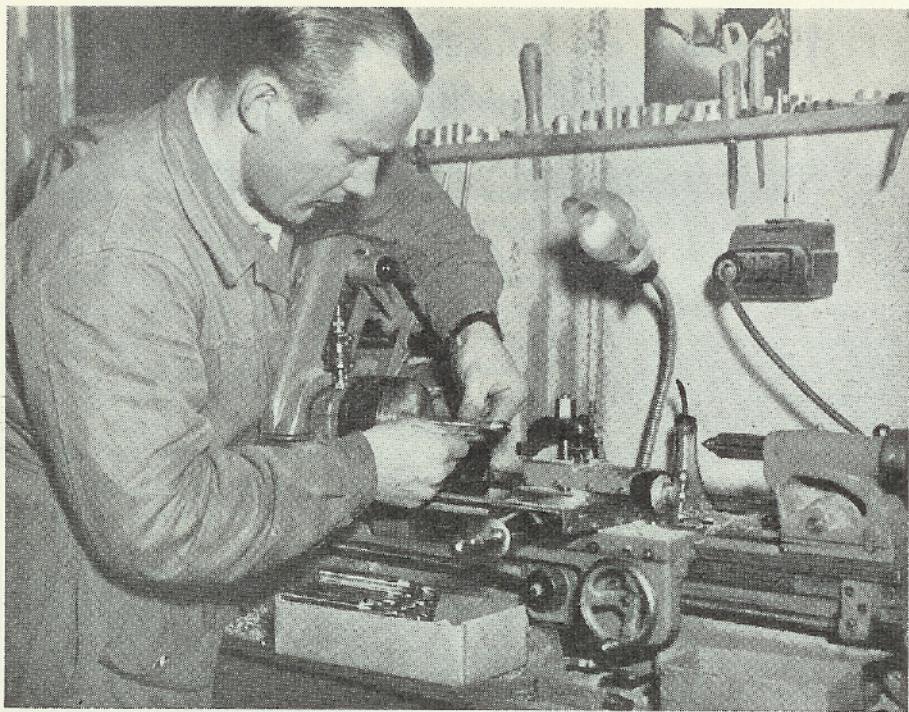
Mine første minner fra fiske knytter seg til tømmersoppene i Randsfjorden og Randselven. Det er snart 50 år siden. Der lå vi guttunger på maven på tømmerstokkene og kikket ned på bunnen mellom soppene. Dybden kunne være fra en halv til to-tre meter, vannet var klart, og vi så fisken tydelig der den gikk og snuste etter føde. Vi brukte et skrøpelig håndsnøre, rullet opp på en pinne, passelig med sokke, en krok og metemark. Vi slapp snøret ned på bunnen,

helst i nærheten av fisken, og da var den som regel ikke sen i vendingen. Det var moro å se den sluke marken — og så var det da å rykke til og hale fisken opp. I den stedlige dialekt kaltes fiskemetoden å «skottmeite». Det var adskillig stor fisk i Randselven dengang, og den første jeg fikk på denne måten veide ca. 1 kilo. Jeg måtte få hjelp til å avlive den.

Men vi oppdaget snart at det var morsommere å ta fisken med stang. Der var bambusstenger å få kjøpt,

Interiør fra Vangen & Carlsens verksted. Til venstre: Odd Carlsen sorterer råmaterialer for splitcanestenger. Til høyre Sigurd Vangen, i bakgrunnen Kaare Vangen

Kaare Vangen iferd med å pusse eller justere en holk.

men lommepenger var det ikke rart bevent med, så vi fikk greie oss som best vi kunne. Borte i skogen vokste det slank fin rogn og ask, og de fikk gjøre nytten — inntil videre. Vi brukte et snøre litt lengre enn stangen, en alminnelig flaskekork til dupp, fortom (hvis vi hadde råd til det), sokke og krok. Ofte surret vi også snøre rundt øvre halvdelen av stangen — i tilfelle den skulle brekke. Det samme gjorde vi forresten med bambusstengene, da vi kom så langt at vi fikk råd til å kjøpe dem. Det var et stort fremskritt. Jeg glemmer aldri den kriblende fryd i kroppen de første ganger jeg dro storfisk med en smekker bambusstang. Nøyaktig den samme fornemmelsen har jeg den dag i

dag, når jeg manøvrerer en storørret med en førsteklasses 9 fot splitcane.

Bambusstangen fikk gjøre tjenesten lenge, den ble bl. a. brukt til de første forsøk med flua. Jeg var langt oppi årene før jeg fikk min første skikkelige fluestang.

Ingen sport kommer opp mot det: Å kjøre en storfisk med en lett en hånds splitcane. Men det er så rart med det, — guttedagenes fiske med de enkle, billige greier, står allikevel for en i et eget, romantisk skjær. Og jeg er sant å si ikke kommet helt over guttedagene ennå. Jeg synes fremledes det er morsomt å meite abbor ved et skogstjern en blank sommerskveld.

Nå, dette ble kanskje en vel lang

övelse „camping“

På bilturer, i telteleirer, på hytter og landsteder er PRIMUS Propan Sportapparat svaret på alle ønsker til lettint matlagning. Se alle fordelene det gir Dem. Primus Propan Sportapparat leveres som en elegant liten koffert av lette stålplater med plass til 2 Primus Propanflasker.

Tar liten plass og er lett å transportere. Totalvekt 5 kg. Lett å montere. De bare åpner lokket, tar ut begge propanflaskene, slår opp vindskjermen, kobler den ene flasken til brenneren og apparatet er klar til bruk. Tenner øyeblikkelig. Det er bare å åpne ventilen og sette en fyrtikk bort til. Flammen er luftfri, sotet ikke og blusset kan reguleres.

Velter ikke. De sammenleggbarer benene gir passe høyde over baken og gjør at apparatet står støtt. Den usedvanlige store risten gir god plass til kokkaret. Kvikt og drøyt i bruk. 1 liter kaldt vann koker på 5 min. De to fylte propanflaskene er nok til vanlig matlagning til 2–3 personer i en hel uke.

Pris komplett

173-

PRIMUS

Propanapparater

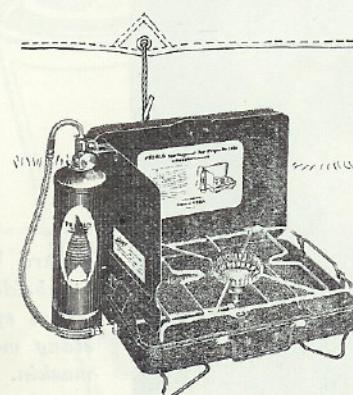
forhandles av ledende sportsforretninger og jernvarehandlere over hele landet.

sportapparat for propangass

HØVIK VERK - HØVIK

For kr. 2,50 kan De få flasken fyrt hos 108 propangassforhandlere over hele landet, og forhandlerne utføres stadig.

digresjon. Meningen var egentlig å fortelle litt om moderne fluestenger og hvordan de blir til.

De egenskaper som kreves av en fluestang har Anton Christiansen nylig redegjort for i noen artikler i Fiskesport. Mange slags materialer har i tidens løp vært anvendt til flue-

stenger — greenheart, brownheart, lansetre, ask, hickory, stål og glassfibrer. Det ser imidlertid fremdeles ut til at intet materiale kan måle seg med den splittede bambus.

Fremstillingen av splitcanestenger er en eldgammel oppfinnelse, og kineserne har angivelig kjent kunsten al-

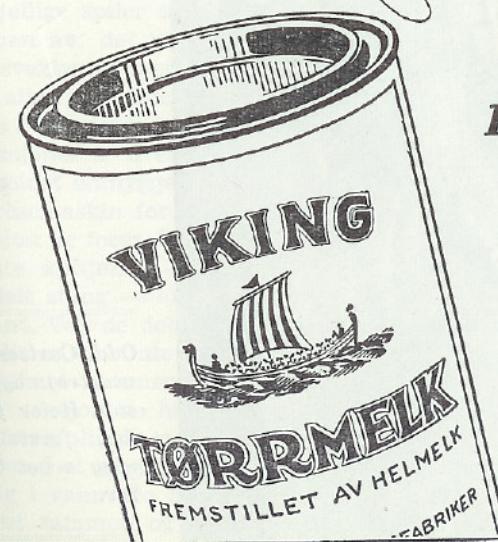

Sigurd Vangen bearbeider spilene til en splitcane-stang med frese-maskin.

Melkeveien i ferien.

Intet problem med melken lenger - den har vi med i sekken.
Lett i vekt - lett i bruk.

VIKING
TØRRMELK
til både mat
og drikke.

THAU

lerede år 950 f. Kr. Jacob Sømme forteller i «Ørretboka» at det finnes et kinesisk dokument fra den tid som gir anvisning på hvordan stenger av splitcane skal bygges, limes og surres. Engelskmennene har drevet med det i ca. 150 år, og det er de engelske stangbyggeres erfaringer alle andre har bygget på — også amerikanerne, som i dag er kommet langt når det gjelder fremstilling av kvalitetsstenger.

Odd Carlsen (til venstre) og Karsten Heier foretar den første kløvning av et tonkinrør.

Å lage en førsteklasses splitcanestang er et arbeide som krever den høyeste grad av nøyaktighet og påpasselighet.

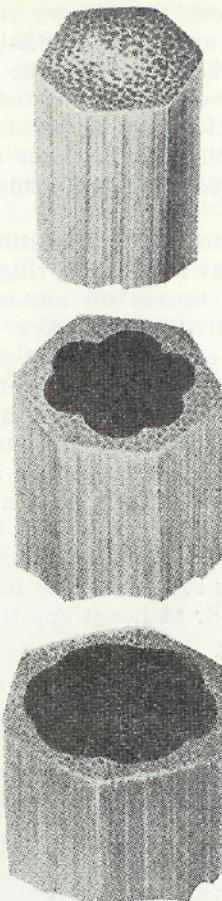
For det første må selve materialet velges og behandles med stor omhu. Der er forskjellige sorter av bambus, men de såkalte tonkinrør, som importeres fra Indo-kina, er erfaringsmessig det beste materiale. De kommer hit til landet i hele lengder, og det første man gjør er å kappe dem opp i passende stykker som omtrent svarer

til skjøtene på de stenger man skal lage. Før dette gjøres er materialene imidlertid blitt lagret i lengre tid, — de må nemlig helst være helt tørre. For å drive ut de siste rester av fuktighet blir stykkene gjerne også tørret kunstig, under høy temperatur, i ca. 24 timer. Undertiden blir materialet dessuten flammebehandlet for å gi det ekstra hårdhet og styrke.

Når «stokkene» er tørre, blir de først kløvet i to med en kniv, og deretter blir delene splittet opp til passende emner som så bearbeides med høvel- eller fresemaskin. Man passer da gjerne på å høvle materialet innenfra, slik at man beholder mest mulig av den del som vender ut mot overflaten av bambusstokken. Her er materialet nemlig seigest og hårdest. Tonkinrør består av celler med kjernefibrer, og disse er tettet ved yttersiden av røret. En annen ting som man påser omhyggelig, er at leddene i stokken ikke kommer til å ligge på hinanden i de forskjellige spiler som stangen settes sammen av; det ville nemlig komme til å svekke stangen.

De alle fleste fluestenger som fremstilles i dag er 6-delte, og hver av de 6 seksjonene i hver skjøt blir altså bearbeidet omhyggelig i en høvel- eller fresemaskin for å få nøyaktig dimensjon og form. Et tverrsnitt av den enkelte seksjon — i en enkeltbygget seksdelt stang — blir da en nøyaktig trekant. Ved de dobbeltbyggede stenger blir en trekantet og en planhøvlet spile limet sammen.

Når seksjonene har fått sin nøyaktige form blir de rentet og limt sammen med et spesial-lim som er uopplosgelig i vann. De blir strukket rette, presset sammen og surres med tråd, som tas av etterat limet er tørret. Denne prosess tar i alminnelighet ca.

Øverst: Tverrsnitt av sammenlimet splitcanestang. Limfugene er helt usynlige! Nedenfor: Mellom- og bunnskjøt av hulbygget stang.

et døgn. Tar man et tverrsnitt av den sammenlimede skjøt, skal limfugene være absolutt usynlige. Så nøyaktig må det gjøres!

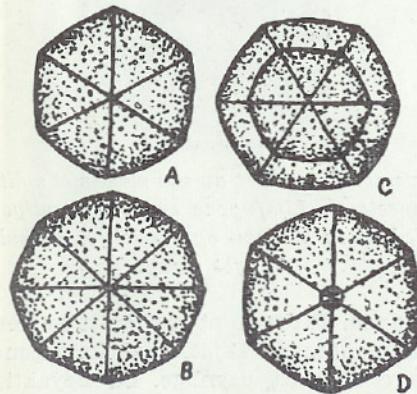
Når limet er tørret blir hver skjøt kappet i den nøyaktige lengde den skal ha, og så kommer turen til holkene. Sugeholker av rustfritt stål, nysølv eller messing er det som nu an-

vendes mest. Man legger en surring på enden av skjøten, og holkene blir så festet med cement. Gode holker er en meget vesentlig del av fluestangen. De må sitte godt, og passer de ikke nøyaktig til hinannen, blir de pusset forsiktig ved hjelp av fin smergel eller stålull.

Det neste ledd i fremstillingen er påsettning av håndtak og ringer. Til de sistnevnte brukes nu nesten utelukkende rustfritt stål, — d.v.s. ofte brukes agat eller tungsten i bunn- og toppring. Til surring brukes nu gjerne en spesialtilvirket silketråd som er «renere» og sterkere enn annen tråd.

Siste ledd i prosessen er lakkeringen, som naturligvis også må gjøres omhyggelig; lakken skal jo bl. a. beskytte stangen mot fuktighet. Arbeidet utføres som regel med hånden, og skjøtene blir så hengt opp til tørk.

*
Før krigen var forholdet det at vi måtte importere praktisk talt alt vi

A. Tverrsnitt av seksdelt enkeltbygget stang. B. Tverrsnitt av 8-kantet stang. C. Tverrsnitt av 6-delt dobbeltbygget stang. D. Tverrsnitt av 6-delt stang med stålsenter.

trengte av splitcanestenger. I dag er vi kommet så langt at vi er selvforsynt, i allfall hva alminnelige bruksstenger angår, og mange av de stenger som fremstilles her hjemme står fullt på høyde med de beste utenlandske. En rekke driftige nordmenn har under og etter krigen tatt opp arbeidet med å lage fluestenger, og gjennomgående lager de meget bra saker. De fleste av dem er interesserte og nevenyttige sportsfiskere, som vet hva der kreves av en god stang. Det gjelder f. eks. Tobias Moi i Bergen, Nordgaard i Oslo, Hansa, Gjøvik, Even A. Olsen, Lillehammer, Gaular på Støren, Asbjørn Hørgård i Trondheim og Vangen & Carlsen i Oslo.

Vi har avlagt en liten visitt hos Vangen & Carlsen, som har sitt verksted i Ratkes gate i Oslo. Det er fire mann som arbeider der nu, — Sigurd Vangen og hans bror Kaare, Odd Carlsen og Karsten Heier. De er alle dyktige sportsfiskere, — etpar av dem er forresten også drevne konkurransekastere. Sigurd Vangen, som startet virksomheten, er opprinnelig bondegutt fra Sør-Odal, og han har fisket siden han var en neve stor. Han begynte så smått å eksperimentere med stangbygging under krigen, men først i 1949 gikk han for alvor igang med produksjonen, og slo seg senere sammen med Odd Carlsen. Produksjonen var til å begynne med av forholdsvis beskjedent omfang; i dag lager disse karene henimot 3 000 stenger om året — utelukkende splitcanestenger for laks og ørret og til slukfiske. I de siste 2–3 år har de forresten laget en god del «lettspinnstenger», som det nu er ganske stor etterspørsel etter. Lengden på disse stenger er i alminnelighet 7 fot.

— Etterspørselen etter laksestenger

er forøvrig øket sterkt i den senere tid, — forteller Sigurd Vangen. — Det gjelder både flue- og slukstenger. For øyeblikket har vi f. eks. en bestilling på 200 fluestenger for laks.

— Hva slags ørret-stenger går det mest av nu?

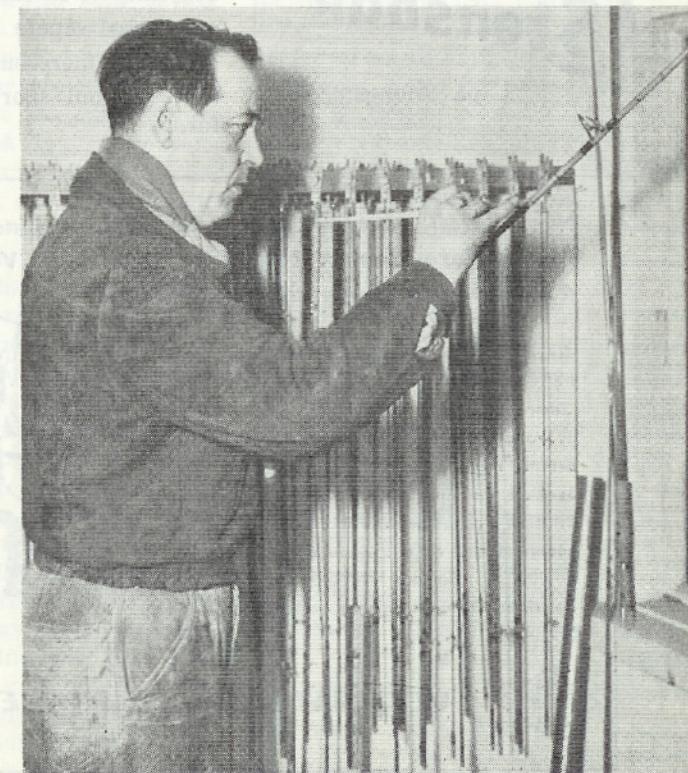
— 9 fot all roundstenger til tørr- og våtfluefiske. Behovet for disse stenger er så stort at vi ikke makter å tilfredsstille alle krav. Det er ikke bare norske sportsfiskere som vil ha våre stenger. Svenskene vil ha lettspinnstenger, og etter utstillingen i Düsseldorf har vi fått forespørsel fra Vest-Tyskland.

— Hva er det som i første rekke betinger en stangs kvalitet?

— Først må materialet velges med stor omhu, men ellers må alle ledd i fremstillingen følges med den største nøyaktighet.

— Vi lager forresten ikke bare nye stenger, — sier Vangen tilslutt, — vi har også en god del reparasjoner. Men vær så snill å si til fiskerne at hvis de skal ha en stang reparert, da nytter det ikke å komme med den dagen før de skal på fisketur; de bør komme med den om høsten, — da har vi bedre tid til å ta oss av den.

Såvidt hr. Vangen. For en norsk

*Odd Carlsen
lakkerer en ferdig
bunnskjøt.*

For camping og ferie

Baderinger
Badebåter
Luftmadrasser
Luftputer
Campingstoler og bord
Sportsprimus
Gassapparat «Propan»
Aluminium og plast
servis og bestikk.

ALT i FISKEUTSTYR

Gå til

på Youngstorget

Hver detalj på «TRYGG» er nøyaktig gjennomtenkt for å gjøre den 1. Lett. 2. Sterk. 3. Vanntett.
4. Behagelig å ha på.

«TRYGG» er en spesiallaget feriehabit som treffer midt i blinken for jegere og fiskere. Glimrende for motorsyklistar. Den består av romslig jakke med fast hette — plastbelagt med sveisede og sydde sømmer. Benklær i samme stoff med strikk i livet og «slacks»-arrangement. Praktiske trykknapper nederst for 2 vidder. Gode å gå i — gode å sitte i. Be om «TRYGG» sportsmodell. Det finnes også en enklere modell til arbeidsbruk.

1/2 VESTLANDSKE GUMMIVAREFABRIK
STAVANGER

sportsfisker er det morsomt å konstatere at vi er kommet så langt i den vanskelige kunst: å fremstille gode splitcanestenger. Særlig i denne valutaknapphetens tid er det velgjørende å vite at vi har folk som kan sine ting på dette område. Og tar man pengeverdien i betrakning er det i dag faktisk ikke meget å si på de priser man må betale for norske stenger.

På ett enkelt felt har Norge i lang tid hevdet seg med glans på verdensmarkedet: det gjelder fabrikasjon av kroker. Men også på andre områder begynner vi så smått å komme etter, og vi skal senere fortelle Fisksportslesere litt mere om norsk produksjon av ting som sportsfiskere har bruk for.

S. Aa.

Den firbente ingenør og tømmerhugger

Beveren, som bygger broer og hytter, demmer opp vann,
og feller kjempetrær

Fra «Knudane» kan en i godvær se Setesdalsheiene og Åseralsheiene i nord og norvest, og 3—4 mil i syd skimtes en stripe av havet når solen står på. Men hadde ikke denne halvnakne knokkelryggen stukket et par hundre meter opp over landet omkring, kunne noen hver ha gått seg vill om han hadde våget seg inn her.

For Vårherre brukte ikke målebånd eller lineal da han skapte egnen. Den ble nok nærmest til som et biprodukt. Da han drev grovarbeid med heving og sprenging vestpå og i Langfjellene, skalv grunnen her nede i bare redsel; knatter og knauser stakk opp som gásehud, og lendet slo sprekker og kløfter, planløst på kryss og tvers. Senere, da han planerte de jordrike strøkene østpå, falt der en og annen jordklatt også her som ga grobunn midt i alt gråberget.

Og så en dag da han ville ta det litt med ro, bega han seg hit ned for å se om der var noe mer å gjøre ut av denne avkroken. Men han fant at alt var såre vel allerede. Han ruslet bare rundt og rotet litt med stokken, hjalp frem en bekk hist og her, til og med en liten elv, kleddet dal og hei med litt mer grønt, og — koset seg, koset seg som Gud og hver mann nettopp må gjøre det her. Ikke er det lavland og ikke høyfjell, ikke Østland og ikke Vestland, men noe av alt dette: Halvnakne heier med vindvridd furu, frodige dalsøkk med gran og bjerk og osp, mosekledd ur med utgammel eik. Og så bekkene, snart i rolige loner gjennom åpne myrdrag hvor små-

ørreten står inne under torven, snart i brå kast gjennom svarte kløfter som uanet åpner seg mot stille tjern. Ingensteds speiler vannflaten like kontraster, snart svarte stup, snart hvite bjerkestammer på lave nes, — skremsk og idyllisk i samme bilde — «Snart gammelt skautroll, snart pur ung pike»*)

Gud og hvermann trives her ja, når de bare kommer hit. Men gårdene er små og det er langt mellom dem. Derfor er her steder hvor mennesker ikke setter foten på måneder og år, og derfor trives alt annet levende: skogs-fugl, rype, heire og hauk, hare, rev, elg — og bever.

Alt det kjente her, og alt det overraskende, binder og forløser på samme tid. Før jeg kommer meg ut, suger det som en slags sult i kroppen. Derfor går det meg i dag som det pleier, ikke mulig å bli i hus, selv om reisen har tatt det meste av dagen. Bare hilse på forpakten, slenge inn reisegodset, bytte, og så avgårde med fluestang, garn og pøs. Jada, ikke rynk på nesen! I Stentjern må der garn til. Forpakten fisker bare tre-fire ganger i året, Når han setter ut og tar opp båten, når han skal åpne på stemmen for å slippe vann til sagen en kilometer lenger nede, eller når han skal inn og hente en høstbær ku som har fått gå her og godgjøre seg. Men ellers er her ingen, så jeg må gjøre innhugg med garn hvis ørreten skal

*) Gunnar Reiss-Andersen: «Norsk freske» — for den som ennå måtte ha forsømt seg.